

Załącznik nr 1

600-lecie bitwy pod Grunwaldem

W związku z obchodami 600 lecia bitwy pod Grunwaldem Muzeum Warmii i Mazur zrealizowało szeroki program działań wystawienniczych, naukowych, edukacyjnych, promocyjnych i inwestycyjnych.. Przygotowano 9 wystaw, zorganizowano 2 międzynarodowe sesje naukowe oraz raz kilkadziesiąt przedsięwzięć o charakterze edukacyjnym. Muzeum zrealizowało także szeroki program działań inwestycyjnych na Polach Grunwaldzkich.

WYSTAWY

„Monety z okresu bitwy pod Grunwaldem” ,

Celem wystawy było zaprezentowanie monet polskich, litewskich i krzyżackich a także innych państw europejskich, z których pochodziło rycerstwo walczące pod Grunwaldem. Ekspozyty pochodziły ze zbiorów polskich i litewskich. W sumie zaprezentowano ok. 2 tys monet w tym, grzywny litewskie - po raz pierwszy w Polsce, w tak dużej liczbie. Wystawie towarzyszył informator w języku polskim , litewskim i angielskim oraz inne wydawnictwa promocyjne. Bito także okolicznościową monetę „Grunwald – Žalgiris 1410 – 2010”

Muzeum Warmii i Mazur zaprosiło do współpracy przy organizacji tej wystawy Muzeum Historyczne w Trokach (Litwa), z którym od lat łączą go więzi przyjaźni. (liderem projektu było Muzeum Warmii i Mazur).

Wystawa czynna był a najpierw na zamku w Olsztynie od 6 maja do 20 września a następnie w Muzeum Historycznym w Trokach od 4 października do 6 grudnia.

W związku z wystawą, w dniu 7 maja, zorganizowana została międzynarodowa sesja naukowa pod tym samym tytułem co wystawa (na temat sesji więcej w dalszej części sprawozdania).

Na organizację wystawy uzyskaliśmy częściowe dofinansowanie z europejskiego Funduszu Małych Projektów Programu Współpracy Transgranicznej Polska – Litwa 2007 2013.

„Grunwald w sztuce. Co po Matejce?”.

Wystawa ukazuje sposób odnoszenia się artystów polskich litewskich do tradycji grunwaldzkiej i jednego z najważniejszych dzieł jakie w związku z tą tematyką powstało – obrazu Jana Matejki „Bitwa pod Grunwaldem” Została przygotowana ze zbiorów muzeów Polski i Litwy. Zaprezentowano 47 dzieł w tym specjalnie namalowany na wystawę obraz

Edwarda Dwurnika „Bitwa pod Grunwaldem”. Podczas wernisażu wykonana została po raz pierwszy kompozycja Arona Bluma pt. „Grunwaldzka impresja” na gitarę basową solo – skomponowana z inspiracji Muzeum.

Wystawa czynna w olsztyńskim zamku od 28 czerwca do 31 grudnia 2010.

„Potęgą i upadek. Zamki państwa krzyżackiego”

Ekspozycja ok. 90 fotogramów i rekonstrukcji malarskich przygotowana przez Mirosława Garnca przedstawiająca niemal wszystkie zamki państwa Zakonu Krzyżackiego.

Wystawa czynna w olsztyńskim zamku od 15 maja do 20 lipca 2010

„Bitwa pod Grunwaldem. Ikonografia i ideologia pomiędzy 500 a 600 - letnią rocznicą”

Wystawa historyczna przygotowana ze zbiorów własnych Muzeum Warmii i Mazur. Ekspozycja przygotowana we współpracy z Muzeum w Ostródzie i tam była eksponowana od 25 lutego do 7 maja a następnie, już we współpracy z Archiwum Państwowym, wystawa w zmienionej formule, po uzupełnieniu jej o eksponaty z Archiwum Państwowego w Olsztynie i pod nowym tytułem:

„Grunwald w pamięci Polaków” była eksponowana w siedzibie Archiwum Państwowego w Olsztynie od 5 lipca do 30 września

„Wielka wojna z Zakonem Krzyżackim 1409 – 1410”

Stała wystawa prezentująca przyczyny, przebieg i skutki wojny polsko krzyżackiej 1409 1411 oraz bitwy pod Grunwaldem w 1410. Zorganizowana została w zakonserwowanym i wyremontowanym pomieszczeniu ekspozycyjnym Muzeum Bitwy Grunwaldzkiej na Polach Grunwaldzkich.

Wystawie towarzyszy ekspozycja pt.

„Zbroja i broń rycerstwa europejskiego” przygotowana we współpracy z Pracownią zbrojmistrza Sergieja Nurmatowa (Białoruś)

Obie wystawy czynne od 15 lipca 2010

„Krzyżacy. Film i legenda szczycieńskiego zamku”

Wystawa zorganizowana przy współpracy w Muzeum Kinematografii w Łodzi zorganizowana w 600 rocznicę bitwy oraz 50 rocznicę premiery filmu Aleksandra Forda „Krzyżacy”

Wystawa czynna w Muzeum Mazurskim w Szczytnie – oddziale MWiM- od 19.11. 2010r.

„Inspiracje 2010: „Barwy Grunwaldu i „Chopin” Malarstwo na jedwabiu.”

Wystawa przygotowana we współpracy z Instytutem Sztuk Pięknych UWM. Jest efektem projektów twórczych realizowanych przez ISP UWM.

Wystawa prezentowana w Galerii Sztuki Współczesnej „Zamek” w Reszlu – oddziale MWiM.

MIĘDZYNARODOWE SESJE NAUKOWE

„Grunwald i inna muzea pobitewne w Europie”

Sesja z udziałem przedstawicieli muzeów pobitewnych z Polski, Rosji, Niemiec i Czech. Celem trzydniowej konferencji było omówienie wybranych problemów dotyczących funkcjonowania tego typu muzeów, prowadzenia działalności naukowej, wystawienniczej i edukacyjnej. Ważnym aspektem sesji była także wymiana doświadczeń na temat turystycznego wykorzystywania pól. Wygłoszono 15 referatów. Materiały z sesji zostaną opublikowane w XX tomie „Rocznika Olsztyńskiego”

W drugim dniu obrad, z inicjatywy dyrektora Muzeum Warmii i Mazur zawiązana została „Europejska Sieć Muzeów Pobitewnych”

Sesja odbyła się w dniach 12-14 października

„Monety z okresu bitwy pod Grunwaldem”

Program sesji z udziałem przedstawicieli z Polski Litwy i Rosji obejmował referaty:

1. prof. dr hab. Mariusz Mielczarek: „Wojna i pieniądz”
2. Zofia Januszkiewicz: „Monety w dobie bitwy grunwaldzkiej, ich funkcje i zadania”
3. Romuald Odoj : „Monety z pól grunwaldzkich”
4. dr Jan Gancewski: „Rozliczenia w państwie krzyżackim w Prusach w XV wieku”
5. Virgilijus Poviliunas - Litwa: „Skarby monet w zbiorach Muzeum w Trokach”
6. Anatolij Wałujew: - Rosja: „Monety okresu Bitwy Grunwaldzkiej w zbiorach muzeum Historyczno-Artystycznego w Kaliningradzie”

Materiały z sesji będą opublikowane w XX tomie „Rocznika Olsztyńskiego

Konferencja miała miejsce na zamku olsztyńskim w dniu 7 maja 2010 r. i była przygotowana przy udziale Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Numizmatycznego

WIECZORY ZAMKOWE, ODCZYTY, SPOTKANIA

„Oni walczyli pod Grunwaldem”. Cykl wykładów realizowany od jesieni 2009 roku do czerwca 2010 roku na zamku olsztyńskim.

W ramach cyklu wygłoszono następujące referaty:

- Romuald Odoj – Luppold von Kockritz
- Paweł Błażewicz – Grunwald Długoszków
- Jarosław Malecki – O księciu litewskim Semenie Lingwienie
- prof. dr hab. Sobiesław Szybkowski Jarand z Grabia oraz rycerstwo kujawskie i dobrzyńskie w bitwie pod Grunwaldem
- dr hab. Krzysztof Kwiatkowski– Ulrich von Jungingen,
- dr Jan Gancewski - Henryk von Plauen i Michael Kuchmeister
- Virgilius Poviliunās, dyrektor Muzeum Historycznego w Trokach,- Wielki Książę Witold
- dr Adam Szweda -Władysław Jagiełło

„Wieczory grunwaldzkie”. Spotkania realizowane w Muzeum im. Johanna Gottfrieda Herdera w Morągu – oddziale MWiM . W ramach cyklu wygłoszono następujące wykłady:

- Paweł Błażewicz -- Grunwald Długoszków
- Mariusz Grunwald - Wielki zwycięzca- król Władysław Jagiełło
- dr hab. Krzysztof Kwiatkowski– *Ulrich von Jungingen*,
- Romuald Odoj- Tajemnice Grunwaldu
- Małgorzata Gałęziowska- Między patriotyzmem a propagandą. Jak świętowano rocznicę bitwy w ostatnim stuleciu

„Cavata na olsztyńskim zamku”

W ramach tego cyklu, organizowanego w salach kopernikowskich olsztyńskiego zamku odbyły się trzy spotkania o tematyce grunwaldzkiej ::

- Skarb monet krzyżackich z Susza - Zofia Januszkiewicz
- Grunwald i idea – obchody rocznicowe w 1945 roku - Małgorzata Gałęziowska
- Historia odnaleziona w ziemi grunwaldzkiej. Znaleźiska archeologiczne na polach bitwy - Romuald Odoj

Integralną częścią tych wieczorów zamkowych były koncerty w wykonaniu Zespołu „Pro Musica Antiqua”

Niedziela w Muzeum pt „Którędy na Grunwald”.

Impreza o charakterze edukacyjnym, zorganizowana została w dniu 11 lipca na zamku w Olsztynie, na kilka dni przed głównymi uroczystościami jubileuszowymi. Przybliżyła problematykę grunwaldzką i zapraszała do odwiedzenia Pól Grunwaldzkich w dniach 15-17 lipca. Przygotowywano program przybliżający kulturę średniowiecza poprzez gry i zabawy, prezentacje, pokazy eksponatów, prelekcje i wykłady. Przedsięwzięciom towarzyszyła szeroka działalność promująca jubileusz 600-lecia bitwy pod Grunwaldem (plakaty, ulotki, druki okolicznościowe, informacje radiowo-telewizyjne i prasowe)

Zajęcia edukacyjne

Z myślą o młodzieży szkolnej przygotowane zastały specjalne interaktywne zajęcia edukacyjne „**Grunwald 1410**”. Oferta została przedstawiona nauczycielom wszystkich szkół województwa warmińsko-Mazurskiego, umieszczona na stronach www. Muzeów i in. Zajęcia realizowano w Centrum Edukacji Muzealnej (magazyn solny). Uczestniczyli w nich uczniowie wszystkich poziomów nauczania nie tylko z województwa warmińsko-mazurskiego ale także z terenu całej Polski oraz także Litwy i Obwodu Kaliningradzkiego.

W sumie odbyło się ok. 90 takich zajęć edukacyjnych.

W ramach uroczystości jubileuszowych Muzeum Warmii i Mazur organizowało spotkania popularyzujące znaczenie bitwy pod Grunwaldem i realizację projektu „**Grunwald – zespół działań inwestycyjnych, remontowo-konserwatorskich i muzealnych**”. Spotkania takie odbył dyrektor Muzeum w następujących muzeach: w Olsztynie, Morągu i Szczytnie. Na ten temat wygłosił także referat na ogólnopolskiej konferencji muzealnej w Kielcach.

KONSERWACJA, MODERNIZACJA I BUDOWA NOWYCH URZĄDZEŃ NA POLACH GRUNWALDZKICH

W związku z obchodami 600 lecia bitwy, Muzeum Warmii i Mazur- jako inwestor- zrealizował na Polach Grunwaldzkich duży program inwestycyjny pn. „Grunwald – zespół działań inwestycyjnych, remontowo-konserwatorskich i muzealnych”.

W ramach projektu zrealizowano:

- pawilon recepcyjny o powierzchni użytkowej 342,23 m²,
- pawilon i zaplecze socjalne pola namiotowego o powierzchni użytkowej 394,88 m²,
- stałe miejsce widowiskowe na 950 miejsc z utwardzoną sceną, obejściami i oskarpowaniem,

- pole namiotowe,
- rozbudowano i zmodernizowano zespół pomnikowy,
- poddano konserwacji kaplicę pobitewną,
- wykonano zewnętrzne sieci elektryczne,
- wykonano linie oświetlenia składające się z 23 sztuk latarni i 1 masztu,
- wykonano stację transformatorową wewnętrzną 630 kVA,
- wykonano instalację teletechniczną,
- wykonano kanalizację sanitarną, deszczową i wodociągową
- wykonano aleję główną prowadzącą z parkingu do wzgórza pomnikowego, aleje prowadzące z pawilonu recepcyjnego do alei głównej
- wykonane zostały ścieżki edukacyjne o nawierzchni żwirowej
- dostarczony i zainstalowany został sprzęt elektroniczny i nagłośnieniowy oraz meble

INNE

1. We wrześniu 2010, na wniosek Muzeum Warmii i Mazur Prezydent Rzeczypospolitej wydał rozporządzenie o uznaniu Pól Grunwaldzkich za Pomnik Historii.
2. Muzeum Warmii i Mazur przejęło i zagospodarowało (zasianie trawy) 27 hektarów pola stanowiącego otulinę Pól Grunwaldzkich.
3. W 2010 roku zakupiono też niezbędny sprzęt do utrzymywania porządku i pielęgnacji Pól Grunwaldzkich. (m.in. ciągnik z podnośnikiem i przyczepę)